

2. Investytsii v osvitu v krainakh Yevropy [Investments in education in European countries]. Available at: <https://pon.org.ua/novyny/9282-investycii-v-osvitu-v-krainakh-yevropy.html> [Accessed 13 May 2024].
3. Lokshyna, O. 2015. Transformatsiini protsesy v pochatkovii osviti krain Yevrosoiuzu: perspektyvni idei dlia Ukrainy [Transformational processes in primary education in EU countries: promising ideas for Ukraine]. *Elementary School*, 5, pp. 37-39.
4. Maksymenko, O. 2021. Detsentralizatsiia v osviti yevropeiskykh krain: dosvid Norvehii [Decentralization in the education of European countries: experience of Norway]. *Ukrainian Pedagogical Journal*, 4, pp. 77-87. Available at: https://lib.iitta.gov.ua/730377/1/UPJ_2021_04_web-78-88.pdf [Accessed 13 May 2024].
5. Shapran, O. I. Ed., 2018. *Reformuvannia i modernizatsiia osvitnikh system krain svitu XXI stolittia [Reforming and modernization of educational systems of countries of the 21st century]*. Pereyaslav-Khmelnytskyi: Dombrovska Y. M.
6. Sysoieva, S. O. and Krystopchuk, T. Ye. 2012. *Osvitni systemy krain Yevropeiskoho Soiuzu: zahalna kharakterystyka [Educational systems of the countries of the European Union: general description]*. Rivne: Ovid.
7. Fizeshi, O. Y., 2016. *Pochatkova shkola Zakarpattia v systemnykh osvitnikh transformatsiakh druhoi polovyny XX – pochatku XXI st. [Primary school of Transcarpathia in systemic educational transformations of the second half of the 19th - beginning of the 21st century]*. Dissertation abstract. dr. ped. of science National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova. Kyiv. Available at: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/12231> [Accessed 13 May 2024].
8. Shulha, I. 2021. Realizatsiia inkliuzyvnoi osvity za kordonom (na prykladi Skandinavskykh krain) [Implementation of inclusive education abroad (on the example of Scandinavian countries)]. *Collection of scientific works of the Uman State Pedagogical University*, 3, pp. 180–187.
9. Yarova, O. B. 2018. *Tendentsii rozvytku pochatkovoї osvity v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu [Trends in the development of primary education in the countries of the European Union]*. Diss. dr. ped. of science. Kyiv. Available at: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/Dysertatsiia_YArova-O.B..pdf [Accessed 13 May 2024].

УДК [37.064:316.362]:613.8-053.5(045)

ВЗАЄМОДІЯ З СІМ'ЄЮ: БАТЬКІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДОРОВ'Я ЗБАГАЧЕННЯ ДІТЕЙ

Черепаня Н. І., Русин Н. М.

INTERACTION WITH THE FAMILY: PARENT CONFERENCE AS A MEANS OF FORMING A SYSTEM OF CHILDREN'S HEALTH ENRICHMENT

Cherepania Nataliia, Rusyn Nadiya

У статті розглянуто співпрацю всіх учасників освітнього процесу при проведенні батьківських конференцій з метою формування у дітей ціннісного ставлення до свого

здоров'я та створення системи щодо його збереження та збагачення.

Проаналізовано як можна мотивувати батьків та членів сім'ї на участь у конференціях та за яких умов її проводити. Розглянуто ознаки перевтоми, які дорослі повинні знати та вміти вчасно помітити у дитини та їх причини; профілактичні заходи, які допоможуть стати дітям здоровішими. Наведено тезовий приклад організації однієї з батьківських конференцій.

Ключові слова: здоров'язберігаючі технології, збереження здоров'я, організація освітнього процесу.

The article examines the cooperation of all participants in the educational process in holding parent conferences in order to form children's valuable attitude to their health and create a system for its preservation and enrichment.

Analyzed how parents and family members can be motivated to participate in conferences and under what conditions they should be held. Considered the signs of overtiredness, which adults should know and be able to notice in time in a child and their causes; preventive measures that will help children become healthier. A theoretical example of the organization of one of the parent conferences is presented.

Keywords: health-saving technologies, health preservation, educational process organization.

Постановка проблеми. Здоров'я – справа громадська, але ставитись до неї треба, як до приватної власності.

Дуже складно сьогодні в умовах гострої нестачі часу будувати взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу. Безумовно, педагоги та діти тісно спілкуються під час навчання, додаткових занять тощо. А от спілкування з батьками часто обмежується батьківськими зборами. Тому постає питання про ефективні форми роботи із сім'єю.

Не є новою формою взаємодії проведення батьківських конференцій. Але, пропонуємо розглянути батьківську конференцію не як форму, а як засіб надання допомоги сім'ї, батькам з формування системи не лише збереження, а й збагачення здоров'я дітей. Запорукою якісного та результативного формування такої системи може стати спільна робота педагогів, адміністрації, психолога, соціального психолога, медичного працівника освітньої установи, батьків, служб психологічної підтримки та ін.[1].

Як можна мотивувати батьків та членів сім'ї на участь у конференціях? Необхідні такі умови:

- чітка періодичність проведення;
- висока професійна інформативність;

- конкретність інформації, що подається;
- проведення коротких практичних занять, майстер-класів тощо;
- наочність досвіду (презентації, відеоролики, пам'ятки, розміщення на сайті ЗДО, використання інформаційного простору інтернету);
- можливість обміну досвідом між учасниками;
- аналіз досягнутих результатів конкретною дитиною (за допомогою зворотного зв'язку з сім'єю).

Захворюваність дітей та підлітків за останні п'ять років різко збільшилася. При цьому відсоткове збільшення захворюваності відмічено за всіма класами хвороб: соматичних, інфекційних, психосоматичних. Низький рівень фізичної підготовки.

Здоров'я – справа не тільки особиста, а й громадська. Виходячи з цього, діти повинні навчитися правильно планувати своє трудове, сімейне та особисте життя, нести особисту відповідальність за все, включаючи власне фізичне, психічне та соціальне здоров'я. Кожен має сам у собі подолати психологічний стереотип як споживача свого здоров'я і почати піклуватися про себе. Завдання батьків прищепити дітям таку корисну та необхідну звичку, як турбота про власне здоров'я.

На що слід звертати увагу, щоб вчасно коригувати насамперед режим дня, своєчасну зміну навчання, активного відпочинку та сну.

Ознаки перевтоми, які батьки повинні знати та вміти вчасно помітити у дитини, є:

- різке та тривале зниження розумової та фізичної працездатності, зниження пам'яті та уваги;
- розлади невротичного характеру (порушення сну, почуття страху, плаксивість, дратівливість тощо);
- стійкі зміни регуляції вегетативних функцій (аритмія, вегето-судинна дистонія, різні функціональні розлади);
- стану соматичного дискомфорту (нездужання, носові кровотечі, першіння в горлі, різі в очах тощо);

- зниження імунітету[3].

Причини перевтоми, які, начебто, перебувають на поверхні, не завжди правильно оцінюються батьками. Найчастішими є:

- навчальні навантаження, тобто необхідність у обмежений час засвоїти, запам'ятати значний обсяг інформації з різних галузей знань, що часто перевищує можливості дитячого організму та психіки;

- неможливість чи обмеженість можливості створення умов для індивідуального розподілу інтенсивності та якісних характеристик навантаження на дитину з урахуванням її індивідуальних особливостей, здібностей, можливостей, стану здоров'я;

- недостатня тривалість змін, під час яких не відбувається повноцінного відновлення працездатності дошкільників;

- відсутність динамічних пауз;

- велике психоемоційне навантаження;

- неповноцінне та нераціональне харчування.

У всіх закладах дошкільної освіти освітній процес здійснюється з дотриманням відповідних вимог і організовано таким чином:

- заняття проводяться згідно з затвердженим планом, складеним відповідно до нормативних документів про організацію освітнього процесу;

- використовується оптимальний режим дня для кожної вікової групи;

- здійснюється організоване харчування;

- проводяться динамічні паузи ;

- робота служб супроводу (медичної, психологічної);

- чергування пози та положення тіла з урахуванням зміни видів діяльності;

- проведення фізкультхвилинки, дихальної гімнастики, гімнастики для очей;

- наявність емоційних розрядок під час занять, оскільки дуже важливим

фактором є зовнішня мотивація: оцінка, похвала, підтримка, змагальний момент; ніколи не буде зайвим вчасний промовистий жарг, гумористичний або

повчальний малюнок, приказка, афоризм, музична хвилинка, прочитане чотиривірш або просто посмішка [3].

Звичайно, без допомоги сім'ї, батьків багато моментів у навчальному та соціальному житті дітей можуть стати нездійсненними.

Що залежить лише від батьків? Багато чого:

- дотримання режиму дня;
- повноцінний сон (не менше 8 годин);
- заборона перегляду перед сном агресивних фільмів, передач, які згубно відбиваються на психіці дитини;
- прищеплення елементарних правил гігієни, основним з яких є ретельне миття рук: після прогулянки, перед відвідуванням та після відвідування туалету, перед прийомом та після їди;
- зібраність (підготовка до наступного дня з вечора, своєчасний підйом вранці, щоб не поспішати і не нервувати через страх запізнитися);
- організація здорового харчування;
- суворо нормоване спілкування з різного роду гаджетами.

Звичайно, важливими є й інші профілактичні заходи, які допоможуть стати дітям здоровішими:

- 1) своєчасно проводити перевірку та коригування зору;
- 2) своєчасна санація ротової порожнини, лікування зубів;
- 3) забезпечення рухової активності;
- 4) вітамінізація, загартовування, гімнастика;
- 5) дотримання чергування періодів активності та відпочинку;
- 6) спільне проведення дозвілля у родинному колі;
- 7) усвідомлене планування батьками додаткової зайнятості дитини з урахуванням вікових навантажень[4].

Далі наводимо тезовий приклад організації однієї з батьківських конференцій.

У ході конференцій обов'язковими є теоретична та практична частини. Наприклад, тема «Від здоров'язбереження до здоров'язбагачення: взаємодія

ЗДО та сім'ї з метою прищеплення дітям звички піклуватися про своє здоров'я».

1. *Теоретична частина* (виступи та повідомлення спеціалістів психолого-педагогічного складу ЗДО):

- Захворюваність дітей та підлітків за останні п'ять років різко збільшилася. Адже це майбутні покоління України, а отже, здоров'я – справа не лише особиста, а й суспільна.

- У дитини має бути своєчасно сформоване ставлення до свого здоров'я, як до приватної власності, від заощадження якого залежить життя та її благополуччя.

- Слід звертати увагу на ознаки переросту дитини, розуміти її причини та вчасно коригувати, щоб не лише зберегти, а й зміцнити здоров'я (розкриття кожного з пунктів відповідним фахівцем).

- Які технології допоможуть збагатити здоров'я дітей і, як результат, зробити їхнє життя більш яскравим і щасливим? (називним порядком перерахування технологій, що використовуються, з демонстрацією відеоряду занять з їх застосуванням).

2. *Практична частина.*

Докладне пояснення та виконання з батьками комплексної гімнастики «Я здоровий!», яку можна і потрібно проводити разом з дітьми, що складається з кількох частин, спрямованих на:

1) правильне формування та функціонування систем організму (протяжна вимова голосних звуків);

2) зняття м'язового напруження на обличчі, шиї, руках (самомасаж);

3) оптимізацію дихання (рухові вправи з діафрагмальним диханням);

4) релаксація (зняття напруги, нормалізація діяльності нервової системи).

3. *Обов'язкова організація зворотного зв'язку між учасниками конференції.*

Таким чином, метою виховання дітей та об'єднання зусиль дорослого оточення (вдома та у закладах дошкільної освіти) стає: своєчасне, і максимально раннє формування ціннісного ставлення до свого здоров'я, як до приватної власності, від збереження якої залежить життя та благополуччя

дитини [2].

Список використаних джерел

1. Лохвицька Л. В., Андрущенко Т. К. Дошкільникам про основи здоров'я: навч. метод. посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 176 с.
2. Лохвицька Л. В. Сім'я – берегиня здоров'я дитини: навч. метод. посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 248 с.
3. Носко М. О. Формування здорового способу життя: навчальний посібник. Київ: МП «Леся», 2013. 160 с.
4. Смольникова Г. З. Здоров'язбережувальні та здоров'яформувальні технології. *Дошкільне виховання*. 2013. № 7. С. 23-26.

References

1. Lokhvytska, L.V., and Andryushchenko, T.K. 2012. *Doshkilnykam pro osnovy zdorov'ia [Preschoolers about the basics of health]*. Ternopil: Mandrivets.
2. Lohvytska, L. V. 2014. *Sim'ia – berehynia zdorov'ia dytyny [The family is the protector of the child's health]*. Ternopil: Mandrivets.
3. Nosko, M. O. 2013. *Formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia [Formation of a healthy lifestyle]*. Kyiv: MP "Lesya".
4. Smolnikova, G. Z. 2013. *Zdorov'iazberezhivalni ta zdorov'iaformovalni tekhnolohii [Health-preserving and health-forming technologies]*. *Preschool education*, 7, pp. 23-26.

УДК 343.359.3:339.168(045)

КОНТРАБАНДА ЯК ПРОЯВ ПОРУШЕНЬ МИТНИХ ПРАВИЛ

Чеусова В. О.

SMUGGLING AS A MANIFESTATION OF VIOLATIONS OF CUSTOMS RULES

Cheusova Valeriya

У статті розглянуто питання порушень митних правил, зокрема контрабанди; визначено основні види контрабанди згідно з ККУ; зазначено основні чинники, які обумовлюють існування контрабандної діяльності; проаналізовано кількість випадків контрабанди протягом визначеного періоду; згадано питання «сірого імпорту» та його вплив на економіку та досліджено кількість випадків «сірого імпорту» за сектором економіки в 2022 році.

Ключові слова: порушення митних правил, митна справа, контрабанда, митне право, сірий імпорт.

The article addresses issues concerning violations of customs regulations, particularly smuggling. It identifies the main types of smuggling according to the Criminal Code of Ukraine (CCU), outlines the primary factors contributing to the existence of smuggling activities, analyzes the quantity of smuggling cases during a specified period, mentions the issue of "grey imports," and investigates the quantity of «grey imports» by economic sector in 2022.

Key words: violation of customs rules, customs affairs, smuggling, customs law, grey imports.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>